

5.1, wat heb je nodig?:

Op een balans staan aan de linkerkant staan de bezittingen van een onderneming, aan de rechterkant staat het eigen vermogen en staan de schulden. Een balans is altijd in evenwicht.

De bezittingen op de balans staan in een bepaalde volgorde.

1. Allereerst worden de vaste activa genoteerd. Dit zijn bezittingen die langer dan één jaar meegaan.
2. Daarna worden de vlottende activa genoteerd: de bezittingen die korter dan één jaar meegaan.
3. Tot slot staat de liquide activa op de balans. Dit zijn de betaalmiddelen van de onderneming, zoals de kas en de bank.

Begrippen:

Balans: een overzicht van de bezittingen, eigen vermogen en de schulden van een onderneming. linkerkant en rechterkant van een balans moeten in evenwicht zijn.

vaste activa: alle bezittingen van een onderneming die langer dan 1 jaar meegaan

vlottende activa: alle bezittingen van een onderneming die korter dan 1 jaar meegaan

liquide activa: de betaalmiddelen van een onderneming (zoals bak en kas)

Tabel 4 Balans 't Frituurtje			
Debet (activa)	Balans 1 september 2017		Credit (passiva)
Winkelpand	€ 80.000	Eigen vermogen Ank	€ 20.000
Bezorgscooter	€ 2.500	Eigen vermogen Bas	€ 17.500
Voorraad goederen	€ 4.000	Hypotheek	€ 40.000
Debiteuren	€ 10	Onderhandse lening	€ 11.500
Bank	€ 2.495	Crediteuren	€ 390
Kas	€ 385		
Totaal	€ 89.390	Totaal	€ 89.390

5.2, waar haal je het geld vandaan?:

Aan de creditzijde van de balans staat de passiva van een onderneming: het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen is het bedrag dat de ondernemer zelf in het bedrijf heeft gestopt. Dit kan er bij iedere rechtsvorm anders uitzien. Bij de bv en nv zul je het aandelenvermogen tegenkomen, omdat deze twee rechtsvormen het eigen vermogen in aandelen uitgeven. Wanneer je aandeelhouder bent, ben je voor een deel eigenaar van het bedrijf en heb je recht op een deel van de winst. De winstuitkering op een aandeel noemen we dividend.

Het vreemd vermogen bestaat uit de schulden die de onderneming is aangegaan. Bij de bank kun je een hypotheek aanvragen. De bank eist dan een onroerend goed zoals een huis of winkelpand als onderpand.

Wanneer je geld leent van vrienden of familie noem je dit een onderhandse lening. Leveranciers die je nog moet betalen, staan als 'crediteuren' op de balans. De verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen kun je berekenen met de solvabiliteit. Het geeft aan of je met het eigen vermogen het vreemd vermogen kunt betalen.

Formule:

Solvabiliteit = eigen vermogen : totaal vermogen x 100%

Begrippen:

passiva: Totaal van de creditzijde van de balans : het eigen- en vreemd vermogen

eigen vermogen: Geldbedrag wat de ondernemer zelf in de onderneming stopt

vreemd vermogen: geleend geld gebruiken voor een onderneming

aandelenvermogen: het eigen vermogen van een bv of een nv

dividend: winstuitkering aan aandeelhouders wanneer de onderneming winst heeft gemaakt

hypotheek: een lening van de bank waarbij de bank en onroerend goed als onderpand vraagt

onderhandse lening: een lening van familie of vrienden

crediteuren: nog niet betaalde leveranciers

solvabiliteit: de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen van een onderneming

Formule

Berekenen solvabiliteit

$$\text{Solvabiliteit} = \frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen}} \times 100\%$$

Voorbeeld

Uit de balans van tabel 4 (snackbar 't Frituurtje) blijkt dat de solvabiliteit laag is. De solvabiliteit = $(\text{€ } 20.000 + \text{€ } 17.500 \div \text{€ } 89.390) \times 100\% = 41,95\%$

Tabel 4 Balans 't Frituurtje			
Debet (activa)	Balans 1 september 2017	Credit (passiva)	
Winkelpand	€ 80.000	Eigen vermogen Ank	€ 20.000
Bezorgscooter	€ 2.500	Eigen vermogen Bas	€ 17.500
Voorraad goederen	€ 4.000	Hypotheek	€ 40.000
Debiteuren	€ 10	Onderhandse lening	€ 11.500
Bank	€ 2.495	Crediteuren	€ 390
Kas	€ 385		
Totaal	€ 89.390	Totaal	€ 89.390

5.3, wat kost dat?:

Om de doelstellingen te bereiken zal een onderneming bedrijfskosten moeten maken. Bedrijfskosten kun je onderverdelen in vaste kosten, die onafhankelijk van de productieomvang of afzet zijn, en in variabele kosten, die wel afhangen van de productieomvang of de afzet. Voorbeelden van bedrijfskosten zijn loonkosten (de kosten voor het salaris van het personeel), huisvestingskosten (kosten van de huur en gas, water en elektriciteit), verkoopkosten (kosten die samenhangen met de verkoop zoals reclamekosten en verzendkosten), rentekosten (rente die je moet betalen over leningen) en afschrijvingskosten. Afschrijvingskosten zijn de kosten die een onderneming jaarlijks moet maken omdat duurzame productiemiddelen minder waard worden, zoals een bedrijfsauto die in waarde daalt.

Formule:

Jaarlijkse afschrijvingskosten = (aanschafwaarde - restwaarde) : aantal gebruiks jaren

begrippen:

bedrijfskosten: kosten die gemaakt moeten worden om omzet te maken

vaste kosten: kosten die niet afhangen van de omvang van de productie of de afzet

variabele kosten: kosten die wel afhangen van de omvang van de productie of de afzet

loonkosten: kosten voor salarissen van personeel

huisvestingskosten: kosten voor huur en gas, water en elektra

verkoopkosten: kosten voor reclame en verkoop

rentekosten: kosten voor de rente die betaald wordt over het geleende bedrag

afschrijvingskosten: de kosten voor het minder waard worden van de productiemiddelen

Formule	
Berekenen afschrijving	$\text{Jaarlijkse afschrijvingskosten} = \frac{(\text{aanschafwaarde} - \text{restwaarde})}{\text{aantal gebruiks jaren}}$
Voorbeeld	Een machine is aangeschaft voor € 200.000 en levert na 6 jaar bij de verkoop nog € 20.000 op. De jaarlijkse afschrijvingskosten zijn dan: $\text{Jaarlijkse afschrijvingskosten} = (\text{€ 200.000} - \text{€ 20.000}) \div 6 = \text{€ 30.000}$

5.4, ga je winst maken?:

Op een winst- en verliesrekening kun je de opbrengsten en kosten van een onderneming gedurende een periode (bijvoorbeeld een jaar) zien. Er zijn twee verschillende definities van winst. De brutowinst is de winst wanneer je van de omzet de inkoopwaarde van de omzet aftrekt.

De nettowinst is de brutowinst min alle andere bedrijfskosten. De balans en de winst- en verliesrekening wordt samen met een toelichting op beide gepubliceerd in de jaarrekening van een onderneming.

Het break-evenpunt geeft aan wanneer de onderneming geen winst, maar ook geen verlies maakt. Het punt geeft aan bij welke productieomvang de opbrengsten gelijk zijn aan de kosten. Op dit punt speelt de onderneming quitte.

Formules:

Brutowinst = omzet - inkoopwaarde van de omzet

Nettowinst = brutowinst - bedrijfskosten

Break-even punt = $C : (p - v)$

-C=vaste kosten

-P=verkoopprijs

-V=variabele kosten per product

begrippen:

winst- en verliesrekening: een overzicht van de opbrengsten en kosten, waarmee de winst of het verlies bepaald kan worden

jaarrekening: bestaat uit een balans en winst-en-verliesrekening en de toelichting op het einde

break-evenpunt: het aantal verkochte producten waarbij een ondernemer geen winst of verlies maakt, maar quitte speelt. De opbrengsten en kosten zijn op dit punt aan elkaar gelijk

Formule	Brutowinst = omzet – inkoopwaarde van de omzet
Berekenen brutowinst	
Voorbeeld	De omzet van een onderneming is € 68.500. Er zijn 1.500 producten verkocht tegen een gemiddelde inkoopprijs van € 20 per stuk. De brutowinst = € 68.500 – (1.500 x € 20) = € 38.500

Formule	Break-evenpunt = $C \div (p - v)$
Berekenen break-evenpunt	waarin C staat voor de vaste of constante kosten, p voor de verkoopprijs en v de variabele kosten per product zijn.
Voorbeeld	Een banketbakker heeft constante (vaste) kosten van € 300. Een taart wordt verkocht voor gemiddeld € 7 per stuk en de variabele kosten bedragen € 1 per stuk. Het break-evenpunt is dan: € 300 / (€ 7 – € 1) = 50 taarten. Wanneer deze banketbakker 50 taarten verkoopt, maakt hij geen winst maar ook geen verlies.